

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี รวมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 86 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งอยู่ระหว่าง .20 – .79 และมีค่าความเชื่อมั่น .96 และแบบสอบถามปลายเปิด สอบถามแนวพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นปัญหา 2 อันดับแรก การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้านปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 86 ฉบับ เก็บคืนได้และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 2) ส่งแบบสอบถามปลายเปิดไปยังผู้เชี่ยวชาญ ด้านแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 7 ท่าน โดยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสอบถามค่าที (t – test) สำหรับเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัย นำข้อเสนอแนะมาแจกแจงความถี่ของแนวคิดที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน นำประเด็นข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด และที่สำคัญรองลงมาเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อย คือ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การกำหนดแนวทาง

พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และเมื่อพิจารณารายด้าน จะพบดังนี้

1.1 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น มีปัญหาในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจของชุมชนเป็นอันดับแรก ปัญหาการรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรมของชุมชนและปัญหาการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นปัญหาในอันดับรองลงมา

1.2 ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นปัญหาอันดับแรก ปัญหาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จำนวนเวลา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และการหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นกับความต้องการของท้องถิ่นเป็นปัญหาในอันดับรองลงมา

1.3 ด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการนำสาระหลักสูตรท้องถิ่น (30%) มาผสมผสานกับหลักสูตรแกนกลาง (70%) ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเป็นปัญหาอันดับแรก ปัญหาการกำหนดสาระหลักสูตรท้องถิ่น (30%) จากหลักสูตรแกนกลาง (70%) ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และปัญหาการวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระหลักสูตรท้องถิ่น (30%) กับมาตรฐานการเรียนรู้รายปี เป็นปัญหาในอันดับรองลงมา

1.4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน เป็นปัญหาอันดับแรก ปัญหาจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดการเรียนรู้ในแต่ละคาบเวลาเรียนเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียนเป็นปัญหาในอันดับรองลงมา

1.5 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากผลการเรียนรู้รายปี/รายภาคที่เลือกไว้เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา เป็นปัญหาอันดับแรก ปัญหาการกำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหานั้น ๆ และปัญหาการกำหนดจำนวนเวลา ระบุระดับชั้นเรียนลงในแผนการเรียนรู้เป็นปัญหาในอันดับรองลงมา

2. เปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ระหว่างโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อเปรียบเทียบรายด้านจะ พบว่า มี 3 ด้าน ที่โรงเรียนสองขนาดมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นกับการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนทั้งสองขนาดมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้เสนอแนะรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นแนวทางที่สำคัญ ควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดและที่สำคัญควรนำไปปฏิบัติในลำดับรองลงมาทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น

3.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจของชุมชน มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.1.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจท้องถิ่น ควรทำได้โดยการเชิญผู้แทนชุมชนมาเป็นกรรมการจัดทำหลักสูตร ใช้แบบสอบถาม ข้อมูลจากครูประจำชั้น ข้อมูลจากการประเมินตนเองของนักเรียน ข้อมูล จปฐ.14 และการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน

3.1.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น ควรเชิญตัวแทนชุมชนมาร่วมวิเคราะห์ เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงกว้างและลึก รวมทั้งศึกษาแนวโน้มด้านเศรษฐกิจของชุมชนการขยายตัวด้านโรงงานหรือแหล่งประกอบการต่าง ๆ และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจตามนโยบายของรัฐบาลว่าเป็นไปในลักษณะใด

3.1.2 การรวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรมของชุมชน มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.1.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นควรทำได้โดยใช้แบบสอบถาม (สำรวจ) การสำรวจสภาพจริง การสัมภาษณ์ เข้าร่วมในกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น ศึกษาฐานศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับ

3.1.2.2 สร้างความร่วมมือเป็นเครือข่ายการเรียนรู้กับหน่วยงานด้านวัฒนธรรมทั้งระดับจังหวัดและชุมชน รวมทั้งเครือข่ายระหว่างโรงเรียนสังกัด ร.ส.จ. ด้วยกัน

3.2 ปัญหาด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้

3.2.1 การหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีกับความต้องการของท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.2.1.1 ครูควรนำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์ก่อนการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3.2.1.2 โรงเรียนที่มีหลายช่วงชั้น ควรให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังโดยให้มีความต่อเนื่องหรือความยากง่าย เป็นลักษณะขั้นบันไดของแต่ละช่วงชั้นและการแต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตรควรมีสัดส่วนบุคลากรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับทีมงานวิชาการครึ่งหนึ่งหรือมากกว่า เพื่อจะได้รู้ความต้องการของท้องถิ่นและความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

3.2.2 การจัดหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้จำนวนเวลาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.2.2.1 ครูผู้สอนควรนำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์และศึกษาขอบเขตโครงสร้าง รวมทั้งศึกษาโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในแต่ละช่วงชั้นก่อนการกำหนดหน่วยการเรียนรู้

3.2.2.2 การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยการปรับเนื้อหาหรือเขียนขึ้นใหม่ต้องสัมพันธ์สอดคล้องตามความต้องการของผู้ปกครองและท้องถิ่น

3.3 ปัญหาการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตร

3.3.1 การนำสาระหลักสูตรท้องถิ่น (30%) มาผสมผสานกับหลักสูตรของแกนกลาง (70%) ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.3.1.1 นำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

3.3.1.2 การกำหนดสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรเน้นสภาพปัญหาในชุมชน สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และควรจัดตั้งอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในแต่ละโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งแบ่งปันหลักสูตรในกลุ่มโรงเรียน ร.ส.จ. โดยการจัดประชุมเชิงวิชาการ

3.3.2 การกำหนดสาระหลักสูตรท้องถิ่น (30%) จากหลักสูตรแกนกลาง (70%) ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.3.2.1 คณะกรรมการหลักสูตรควรพิจารณาหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นว่าสาระหลักสูตรท้องถิ่นควรมีกรอบหรือขอบเขตแค่ไหนให้ครูได้รู้ สามารถกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นได้

3.3.2.2 ควรให้บุคคลในชุมชนหรือผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และแต่ละช่วงชั้นควรกำหนดโครงสร้างสาระหลักสูตรให้ชัดเจน โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

3.4 ปัญหาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

3.4.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.4.1.1 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมตามที่ตนสนใจมีความถนัด และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

3.4.1.2 ควรวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียน ด้านความสนใจ ความถนัด มาจัดกลุ่มผู้เรียนโดยการสำรวจหรือสอบถาม ซึ่งการจัดเนื้อหาและกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

3.4.2 จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.4.2.1 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนและลงมือปฏิบัติจริง

3.4.2.2 สำรวจหาข้อมูลภายในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ จัดทำเป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยจัดเป็นกิจกรรมทัศนศึกษาหรือนำนักเรียนไปศึกษาดูงานและลงมือปฏิบัติจริง

ควรระดมความคิดหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูกลุ่มโรงเรียน ร.ส.จ. ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อกำหนดกิจกรรมในแต่ละเนื้อหาสาระการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงการสอนที่มีสัดส่วนของทฤษฎี และการปฏิบัติควบคู่กันในแต่ละเนื้อหาสาระ

3.5 ปัญหาด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้

3.5.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ จากผลการเรียนรู้รายปี/รายภาคที่เลือกไว้ เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.5.1.1 ควรให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง

3.5.1.2 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องมีคำหลักบอกจุดประสงค์ที่เป็น ความคาดหวังชัดเจน ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3.5.2 การกำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา นั้น ๆ มีข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ ดังนี้

3.5.2.1 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีคณะกรรมการทุกช่วงชั้นร่วมกัน พิจารณาจุดประสงค์นำทาง เพื่อให้เนื้อหาสาระต่อเนื่องกันในแต่ละระดับชั้น

3.5.2.2 ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์นำทางให้สอดคล้องกับเนื้อหาควรมีลำดับตามความยากง่ายตามเนื้อหา

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับ ประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงที่การจัดการศึกษาในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 27 กล่าวถึง การจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่ง วิชัย ราชบุรีศิริ (2524, หน้า 22) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรอันเนื่องจาก สังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการค้นพบความรู้ใหม่อยู่เสมอ เมื่อมีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น

มากและรวดเร็วเช่นนี้ก็ย่อมจะมีการคัดเลือกความรู้ที่จะให้เด็กนักเรียนในโรงเรียน ความรู้ใหม่จึงมีบทบาทเข้ามาแทนที่ความรู้เก่าเพื่อให้นักเรียนได้เตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลงใหม่จากสังคม สังคมชนบทจึงทนุบำรุงได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้จัดและส่งเสริมให้คณะครูได้รับการอบรม สัมมนาหลายครั้ง แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีปัญหาในด้านความยาก ความไม่แน่ใจ ทำให้การวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินา โปยประโคน (2545, บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดชลบุรี เช่นเดียวกับ นิมิตร ต่อทิษะ (2544, หน้า 59) ซึ่งศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา เช่นเดียวกับ สมทรง ชุมรักษ์ (2542, หน้า 89) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และเช่นเดียวกับ จำเริญ คำหวาน (2544, หน้า 76) ได้ศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ต่างก็พบว่ามีปัญหาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ซึ่งส่งผลให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีอยู่ในระดับปานกลางด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีสิ่งที่ควรอภิปราย ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น จากการวิจัย พบว่าปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิก ระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการจัดทำข้อมูลพื้นฐานยังไม่มีมีการจัดทำเป็นระบบ ข้อมูลที่สามารถตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดทำระบบข้อมูลอย่างชัดเจน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผลการวิจัยครั้งนี้จึง พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ อินทรีย์ บัวสมบุญ (2536,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย พบว่า การจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ทำให้มีปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษในโรงเรียน เช่นเดียวกับ จำเริญ คำหวาน (2544, หน้า 73) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง และเช่นเดียวกับ นิมิตร ต่อทิษะ (2544, หน้า 59) ซึ่งศึกษาปัญหา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า ในขั้นตอนการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิก ระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น โดยสรุปได้ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยการเชิญผู้แทนชุมชนมาเป็นกรรมการการจัดทำหลักสูตร ใช้แบบสอบถามข้อมูลจากครูประจำชั้น ข้อมูลจากการประเมินตนเองของนักเรียน ข้อมูล จปฐ.14 และการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนควรเชิญตัวแทนชุมชนมาร่วมวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543, หน้า 5 – 9) กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานควรได้รับความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอาจใช้วิธีการทางตรง โดยสัมภาษณ์สอบถามจากบุคคลทุกสาขาอาชีพในท้องถิ่น หรือใช้วิธีการทางอ้อมโดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น จากการที่มีหน่วยงานหรือบุคคลอื่นที่ทำได้แล้ว และสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 125) กล่าวว่า การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสามารถรวบรวมได้จากประชาชนในท้องถิ่น ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้วิธีการวิจัย สัมภาษณ์ ส่งแบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และ/หรือการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ จากการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิก ระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ไม่เพียงพอ อาจเนื่องมาจากเป็นช่วงที่มีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งแนวทางในการนำมาปฏิบัติ ยังสับสนและได้รับการอบรมสัมมนาชี้แนะแนวทางในการจัดทำจากหน่วยงานของรัฐเพียงระยะเวลานั้น ๆ และในการอบรมสัมมนาแต่ละครั้งยังไม่ตอบสนองความเข้าใจอย่างแท้จริงต้องมาศึกษาเพิ่มเติม โดยเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญในเรื่องนี้มาให้ความรู้กับคณะครูก่อนจัดทำตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนบุคลากรในชุมชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ดังที่กรมวิชาการ (2543, หน้า 20) กล่าวยกถึงการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาภาระงานสอนโดยการวิเคราะห์หลักสูตร จะช่วยให้ผู้สอนมองเห็นภาพงานสอนเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน รวมทั้งต้องการให้ผู้เรียนมีหรือเกิดพฤติกรรมในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการจัดการอะไรบ้าง ดังที่ ลำลี รักสุทธิ, ปราณี วรรณปะเก, สนั่น แสงโทโพธิ์, พิกุล พรรณศิลป์ และ

อภิสิทธิ์ กิจเจริญศิลป์ (2544, หน้า 50-51) กล่าวว่า การวิเคราะห์หลักสูตรจะช่วยให้ครูทราบว่า หลักสูตรมีจุดประสงค์อะไร มีเนื้อหากิจกรรมอะไร มีเวลาเรียนเท่าใด การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลเป็นอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเริญ คำหวาน (2544, หน้า 73) ได้ศึกษา การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และตรงกับข้อเสนอเรื่องกระบวนการพัฒนา หลักสูตรของ สมเดช สีแสง (2539, หน้า 125) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจนตั้งแต่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรตลอดจนถึงการวัดและประเมินผล โดยอาจตั้งเป็นคณะทำงานทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรด้วยเหตุผล ดังกล่าวจึงส่งผลให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้โดยสรุปได้ดังนี้

ควรควรนำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์และศึกษาขอบเขตโครงสร้างรวมทั้งศึกษา โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในแต่ละช่วงชั้น ก่อนการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีกับความต้องการท้องถิ่น ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่าให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อศึกษาต่อ และในวรรคสอง กล่าวว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี หน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และสอดคล้องกับ รัชชชัย ชัยจิรฉายากุล ปราณี สังฆะตะวรรณ และประภาพรณ เอี่ยมสุภาสิต (2545, หน้า 3) กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดสาระรายละเอียดที่จะนำมาจัดรายวิชา พร้อมทั้ง เพิ่มเติมสาระในส่วนที่เกี่ยวข้องสอดคล้องสนองความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และ ท้องถิ่นเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 การกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตร จากการวิจัยพบว่าปัญหาการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันโรงเรียนยังคงใช้หลักสูตรแกนกลางซึ่งมีกรอบ สาระกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวในการเทียบเคียง ตรวจสอบหรือปรับใช้

เป็นสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคของหลักสูตรสถานศึกษาในสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 นอกจากนั้นสถานศึกษาต้องจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ ตามมาตรา 27 วรรคสองอีกประมาณ 30% ซึ่งทำให้สถานศึกษามีความสะดวกในการจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้มากขึ้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และผู้บริหาร คณะครู รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องยังไม่มั่นใจในการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของระบบการศึกษาในประเทศไทย ซึ่ง ศิรินา โปยประโคน (2545, หน้า 97) กล่าวว่า ช่วงนี้เป็นช่วงปฏิรูปการศึกษา ทำให้ครูมีการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น และตามพระราชบัญญัติการศึกษา ทำให้ครูมีการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น และตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 27 กล่าวถึงการจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สมทรง ชุมรักษ์ (2542, หน้า 106) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต และสอดคล้องกับ จำเริญ คำหวาน (2544, หน้า 74) ได้ศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ต่างก็พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตรโดยสรุปได้ ดังนี้

ให้นำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพรัช สู่แสนสุข และบรรเจอดพร รัตนพันธุ์ (มปป., หน้า 4) ได้อ้างถึงประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545 กล่าวว่า ให้สถานศึกษานำรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลาง เป็นแนวในการเทียบเคียง ตรวจสอบหรือปรับให้เป็นสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคของหลักสูตรสถานศึกษาในสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 หรือยืดหยุ่นตามธรรมชาติของแต่ละสาระการเรียนรู้หรือช่วงชั้น และให้สถานศึกษากำหนด

รายละเอียดสาระการเรียนรู้ ประมาณร้อยละ 30 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และสอดคล้องกับ อุดม เขียวกิ่ง (2545, หน้า 19 – 20) กล่าวว่า ครูต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อสามารถตอบสนองกับแนวดำเนินการหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยครูต้องพิจารณาว่าในเนื้อหากระบวนการเรียนการสอนและสื่อที่จะสอนนั้น สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนหรือไม่ ถ้าไม่ตอบสนองครูสามารถสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ขึ้นให้เรียนได้เอง โดยปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยการสอนแบบบูรณาการ

1.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ จากการวิจัย พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะเทคนิค กระบวนการ ทฤษฎีการเรียนรู้ ยังเป็นเรื่องยากสำหรับครูในการนำมาใช้ ครูผู้สอนจึงยังคงใช้บทบาทเดิมอยู่บ้างในการถ่ายทอดความรู้โดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มจากการวางแผนการเรียนการสอนและเป็นผู้นำในขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน อันเนื่องมาจากครูยังขาดทักษะและไม่สามารถปรับกระบวนการจัดการเรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ซึ่งยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนและพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน ซึ่งสอดคล้องกับ จำเริญ คำหวาน (2544, หน้า 77-78) ได้ศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร และสอดคล้องกับ วิทยา ตุงคะเสน (2545, หน้า 91) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนและรูปแบบวิธีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ต่างก็พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ซึ่งส่งผลให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยสรุปได้ ดังนี้

ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจ มีความถนัด และมีโอกาส แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2545, หน้า 13) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้อง คำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ ความถนัด และ ความสามารถของผู้เรียน เน้นการเรียนจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง และการเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง การเรียนรู้ด้วยตนเองและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

1.5 การจัดทำแผนการเรียนรู้ จากการวิจัย พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เพราะการจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นการวางแผนก่อนจะจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องศึกษา แนวทางในการเขียนให้สัมพันธ์สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และให้นั้่นนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง วิธี การดังกล่าวนี้ พบว่า ครูสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรียังขาดทักษะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ซึ่ง วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2545, หน้า 141) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควร ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการประเมินผล แหล่งการเรียนรู้และหมายเหตุ ให้มีการบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัด การเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยา ตุงคะเสน (2545, หน้า 91) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอน และรูปแบบวิธีการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ด้านการวางแผนการสอนอยู่ ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นิมิตร ต่อทิษะ (2544, หน้า 59) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ด้านการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อการเรียน อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งส่งผล ให้ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑล จันทบุรี อยู่ในระดับปานกลางด้วย

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยสรุปได้ ดังนี้

ควรให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

แกนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543, หน้า 50) ได้กล่าวว่า ในการจัดทำแผนการเรียน สถานศึกษาจะต้องศึกษาโครงสร้างหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้มีความเข้าใจโดยละเอียด เพื่อจะได้จัดทำแผนการเรียนได้สอดคล้องกับจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรและสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 142) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ต้องวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค หรือจากหน่วย การเรียนรู้ที่กำหนดว่าผลการเรียนรู้ใดอยู่ในแผนการเรียนรู้ โดยเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ให้ครบ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรมและค่านิยม

2. เปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนคาทอลิกระดับ

ประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะขนาดของ สถานศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย เมื่อ โรงเรียนมีขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน ห้องเรียน ครู มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการและสอน ตรงตามสาขาวิชาเฉพาะที่ศึกษามา รวมทั้งมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนมาก ได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษาให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำมาพัฒนางานและบุคลากรด้าน อื่น ๆ มีมาก ทำให้การบริหารงานคล่องตัว อีกทั้งได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้ปกครองและ ชุมชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองมี สถานภาพที่ แตกต่างกันในด้านของอาชีพ การศึกษา รายได้ และสถานะทางสังคม การบริหารงาน มีรูปแบบโครงสร้างที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีงบประมาณและ รายได้ในการจัดเก็บทางการศึกษามากกว่า จึงส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน คาทอลิกระดับประถมศึกษา สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมศักดิ์ ช่วยอุปการ (2540, หน้า 43) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนใน โครงการปฏิรูปการศึกษาสำนักงานการประมณฑลจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนมี การดำเนินงานเพื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานโดยรวม แตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับ สันติ โคจิจุล (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช และสอดคล้องกับ นิมิตร ต่อที่ชะ (2544, หน้า 78) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ต่างก็พบว่าปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายด้าน

1.1 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ควรเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องท้องถิ่น โดยการเชิญผู้แทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ใช้แบบสอบถาม การสำรวจสภาพจริง การสัมภาษณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น การศึกษาดูงานศูนย์วัฒนธรรมทุกระดับ

1.2 ด้านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ควรนำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์ และศึกษาขอบเขตโครงสร้าง รวมทั้งศึกษาโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนก่อนการกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้รายปีกับความต้องการของท้องถิ่น

1.3 ด้านการกำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตร ควรนำหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์ ให้ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และ สาระการเรียนรู้

1.4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมตาม ที่ตนเองสนใจ มีความถนัด มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และควร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

1.5 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ควรให้ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นโดยให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง

2. สังคมชนบทควรให้ความสนใจโรงเรียนในสังคมชนบทกลาง ในด้านการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยเฉพาะการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการ จัดการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศทางเศรษฐกิจของ โรงเรียนสังกัดสังคมชนบท

2. ควรมีการวิจัยการสร้างรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่

3. ควรมีการวิจัยปัญหาและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์ของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่